

Utbildningsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till utbildningsnämnden

Datum:
2024-11-22

Diarienummer:
UBN-2024-05459

Handläggare:
Sophie Boekhout

Revidering av Kriterier för val och placering i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar

1. **att** fastställa Kriterier för placering i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola enligt förvaltningens förslag, samt
2. **att** kriterierna, med föreslagna ändringar, börjar gälla för ansökningar som handläggs efter 1 januari 2025.

Ärendet

Förvaltningen har sett över olika möjligheter till hantering av så kallade passiva väljare, det vill säga elever som inte fått något av sina önskade skolor eller elever som inte valt skola. För att säkerställa att kommunens hantering av passiva väljare i skolvalet är förenlig med skollagen, föreslår förvaltningen en revidering av kriterierna. Revideringen syftar till att bättre anpassa kriterierna till skollagens paragraf om att vårdnadshavarens önskemål om placering ska vara styrande vid placering, så länge denna placering inte innebär att annan elevs rätt till en placering nära hemmet åsidosätts. Med de nya kriterierna prioriteras vårdnadshavarnas önskemål före passiva väljare vid antagning till en skola. För att passiva väljare ändå ska kunna få en skola nära hemmet, föreslås att en urvalsgrupp läggs som innebär att elever som bara har en enda skola nära hemmet får förtur till den skolan.

Beredning

Ärendet har beretts av utbildningsförvaltningen. Fristående verksamheter kommer att informeras om förändringarna vid kommande stormöte.

Förslaget har inga konsekvenser sett ur jämställdhets- eller näringslivsperspektivet.

Konsekvenser för barn och elever

Föreslagna förändringar om att placera aktiva elever före passiva har konsekvenser för elever. Passiva väljare, det vill säga de som inte genomfört ett fullständigt skolval, och de som inte fått något av sina val, kommer i och med denna förändring att få placeringar något längre bort från hemmet. Passiva väljare kommer med de ändrade kriterierna troligtvis inte att få plats på skolor med högt söktryck, eftersom aktiva väljare nu har företräde. Den nya urvalsgruppen elever som bara har en skola nära hemmet kommer att ha företräde till denna skola, både om de valt den aktivt, eller om den valts passivt - det vill säga om den lagts till av systemet som en så kallad kommunens val-skola. Detta är ett sätt att se till att passiva väljare inte ska få skolplaceringar som ligger alltför långt ifrån hemmet. För elever vars vårdnadshavare gjort flera aktiva val kommer förändringen att vara positiv, då den kommer att innebära en större chans att få något av sina val.

Föredragning

Skolväsendets överklagandenämnd (ÖKN) har upphävt flera beslut från skolvalet 2023 då de anser att kommunens hantering av de som inte gör ett skolval och inte får något av sina val (passiva väljare), går emot skollagens valfrihetsprincip - att kommuner i första hand ska utgå från vårdnadshavares önskemål.

Utbildningsnämnden gav vid sammanträde den 12 oktober 2023 förvaltningen i uppdrag att inför skolvalet 2025 utreda vilka anpassningar i kriterierna som kan göras avseende hanteringen av passiva väljare.

En utredning av kriterierna har gjorts av förvaltningen och förslag till förändringar redovisas nedan.

Införande av urvalsgrupper

För att säkerställa att kommunens hantering av passiva väljare är förenlig med skollagen föreslår förvaltningen en revidering av kriterierna. Revideringen syftar till att bättre anpassa kriterierna till skollagens paragraf om att vårdnadshavarens önskemål om placering ska vara styrande vid placering, så länge denna placering inte innebär att annan elevs rätt till en placering nära hemmet åsidosätts. Med de nya kriterierna prioriteras vårdnadshavarnas önskemål vid fördelning av skolplatser. För att så kallade passiva väljare ändå ska kunna få en skola nära hemmet, föreslås att en ny urvalsgrupp läggs till. Denna urvalsgrupp innebär att alla elever som endast har en skola nära hemmet ska ges förtur till denna skola.

Ett införande av placeringsgrupper innebär att olika grupper av elever hanteras i olika steg i placeringsarbetet, för att både säkerställa att vi följer skollagens krav på att vårdnadshavarens önskemål ska vara styrande, samtidigt som vi tillförsäkrar att eleverna får en skola nära hemmet.

Förslaget är att när det finns fler sökande än platser, så placeras eleverna i följande urvalsgrupper och ordning;

- a. Elever som har skolan som enda skola nära hemmet
 - Elever som har endast en skola inom 2 km från hemmet i åk F-3 eller inom 4 km i åk 4-9 ges förtur till den skolan, eller
 - Elever som inte har någon skola inom avståndsgränserna ges förtur till den närmaste skolan inom elevens skolskjutsområde
- b. Elever som har sökt plats på skolan
- c. Elever som inte har sökt plats på skolan

Om antalet elever i en urvalsgrupp är fler än antalet platser på skolan, används relativ närhet för att avgöra vilka elever inom gruppen som ska placeras på skolan.

Förändringen att införa urvalsgrupper, där vi skiljer på aktiva och passiva väljare, innebär att de vårdnadshavare som har valt en skola ges förtur i placeringsordningen.

Den nya urvalsgruppen *elever som har skolan som enda skola nära hemmet*, innebär att när systemet placerar elever på en skola, så kommer de elever som valt skolan och har skolan som enda skola nära hemmet att placeras först. Dessa elever kommer dock att konkurrera på samma förutsättningar som de elever som inte fått något av sina val, eller som inte gjort val alls, men som också har skolan som sin enda skola nära hemmet. Om redan den här gruppen är för stor för antalet platser, kommer elever med syskonförtur få företräde, och sedan används relativ närhet för att avgöra vilka elever inom gruppen som ska få plats. Om skolan däremot har plats för alla inom denna första urvalsgrupp, går systemet vidare till att placera nästa urvalsgrupp; de elever som valt skolan, men som alltså inte har skolan som enda skola nära hemmet. Om skolan inte har platser till alla inom den gruppen, så placeras först eleverna med syskonförtur, och sedan används relativ närhet för att avgöra vilka som kan placeras.

Om skolan i tvärtom har platser kvar, fortsätter skolan med att placera de elever som inte har sökt plats på skolan, men som alltså tilldelats skolan av systemet eftersom eleven inte fått något av sina val eller inte gjort några egna val. Också inom denna grupp används syskonförtur och relativ närhet för att avgöra vilka som ska få platsen.

Urvalsgruppen *elever som har skolan som enda skola nära hemmet*, finns i flera andra kommuners skolvalskriterier, däribland Malmö stad. Definitionen av vad som ska anses vara en skola nära hemmet skiljer sig åt mellan kommunerna, men principen att passiva elever ska kunna placeras för aktiva på den skola som är deras enda skola nära hemmet, har godkänts av Skolväsendets överklagandenämnd (ÖKN) i de kommuner där den prövats.

Övriga förändringar

Nedanstående förändringar föreslås. Hänvisningarna avser avsnitt i kriterierna

- Lägga till "men vill byta skola" i tidigare paragraf 1.7.1 a, så att det förtydligas att avsnittet gäller elever som vill byta skola, men som egentligen redan har en skolplacering, samt att göra om detta till egen punkt, dvs 1.6.2.
- Tidigare avsnitt 2.2.1, som förklarar hur de så kallade *kommunens val*-skolorna läggs till efter de önskade skolorna, tas bort. Denna text innebär inte en reglering, utan är främst en beskrivning av hur systemet *Mitt skolval* fungerar. Texten har varit svår att förstå i relation till övrig reglering. Ett nytt avsnitt föreslås i 1.3.1.
- Avsnitt 1.3.1 läggs till för att förtydliga hur placeringen går till för de elever som inte gjort ett komplett skolval eller inte fått något av sina val.
- Kapitel 3 behåller titeln, men innehållet förändras till att förklara hur de två begreppen syskonförtur och relativ närhet regleras i Uppsala kommun, avsnitt 3.1, samt 3.2.
- Tidigare avsnitt 3.2 och 3.3 som beskriver hur mätningen av relativ närhet går till, får ny placering under rubriken Relativ närhet, avsnitt 3.2.1, samt 3.2.2.
- Med förslaget till nya kriterier placeras aktiva väljare före passiva väljare och det är då viktigt att ta bort alla möjligheter till taktiska val. Om två elever både har samma relativa närhet, och samma absoluta avstånd till sökt skola, föreslås lotten avgöra vem som får platsen. Nuvarande kriterier anger att

eleven som rangordnat skolan högst ska placeras först och först om skolorna rangordnats lika avgör lottning, avsnitt 3.2 a-b.

- I avsnittet *Definitioner och begrepp* tas rubrikerna *Definitioner utifrån Skollagens bestämmelser*, samt *Definitioner enligt Uppsala kommun* bort. I stället rangordnas de begrepp som förklaras i bokstavsordning från början till slut. Begreppet urvalsgrund med förklaring är tillagt i listan. I definitionen av begreppet skolplikt är ett textavsnitt om elever som inte har skolplikt borttaget.
- Revideringsarbetet har även inneburit en förenkling av kriteriernas disposition, begrepp och meningsbyggnad.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget har inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse, daterad 22 november 2024
- Bilaga 1, Förslag till Kriterier för val och placering i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola
- Bilaga 2, Utredning av hantering av passiva väljare

Utbildningsförvaltningen

Susana Olsson Casas
Utbildningsdirektör

Datum:

Diarienummer:

Reglerande styrdokument

2024-11-22

UBN-2024-05459

Beslutsfattare:

Utbildningsnämnden

Dokumentansvarig:

Enhetschef antagning och placering

Kriterier för val och placering i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola

Lokala föreskrifter

Taxor och avgifter

Kriterier

Innehåll

Inledning	3
Syfte.....	3
Omfattning	3
Kriterier för placering i förskoleklass och grundskola	4
1 Ansökan om plats i förskoleklass och grundskola	4
2 Placeringsordning till förskoleklass och grundskola	5
3 Urvalsgrunder för elever folkbokförda i Uppsala kommun	6
Kriterier för placering i anpassad grundskola.....	7
4 Rätt till skolplacering i anpassad grundskola	7
5 Ansökan om plats i anpassad grundskola.....	7
6 Placeringsordning och urval till anpassad grundskola	7
Definitioner och begrepp	9
Ansvar	10
Relaterade dokument.....	10
Dokumenthistorik	11
Bilaga 1 Relativ närhet	12
Bilaga 2 Placering på tvåspråkiga och engelskspråkiga klasser	13

Inledning

Uppsala kommun är ansvarig för att alla elever som har skolplikt och rätt till utbildning i kommunen får en skolplacering. Placering i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola regleras i 9 kap. 15 § (förskoleklass), 10 kap. 30 § (grundskola) och 11 kap. 29 § (anpassade grundskolan) skollagen (2010:800). Skolplikt och rätt till utbildning regleras i 7 kap. skollagen. Dessa kriterier beslutas av utbildningsnämnden och tydliggör hur kommunen tillämpar skollagen gällande placering av elever som har skolplikt och rätt till utbildning.

Syfte

Syftet med detta styrdokument är att tydliggöra utbildningsnämndens styrning av placering i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola. Kriterierna utgör nämndens konkretisering av hur skollagen ska tillämpas i Uppsala kommun.

Kriterierna syftar till att säkerställa en likvärdig och rättvis hantering av skolplaceringar och att främja vårdnadshavares möjlighet att söka skola.

Omfattning

Dessa kriterier gäller för vårdnadshavare som ansöker om skolplats för sina barn i kommunal förskoleklass, grundskola eller anpassad grundskola. Kriterierna gäller även för barn som behöver få en skolplacering i Uppsala kommun utifrån skolplikt.

Fristående skolor har egna kriterier och urvalsgrunder för placering.

För information om hur processen går till, hur man ansöker och viktiga datum, se www.uppsala.se.

Kriterier för placering i förskoleklass och grundskola

Följande kriterier styr hur skollagen ska tillämpas i Uppsala kommun för vårdnadshavare som ansöker om skolplats för sina barn och för barn som har skolplikt i Uppsala kommun.

1 Ansökan om plats och placering i förskoleklass och grundskola

- 1.1 Sökande kan söka och rangordna obegränsat antal skolor.
- 1.2 Om barnet har två vårdnadshavare måste båda vårdnadshavare godkänna ansökan för att den ska bedömas som komplett.
- 1.3 Elever som saknar komplett ansökan eller inte fått något av sina val
 - 1.3.1 Om en skolpliktig elev inte ansökt om skola, saknar komplett ansökan eller inte fått något av sina val, så placeras eleven på en kommunal skola utifrån folkbokföringsadressen och enligt kommunens placeringsordning och urvalsgrunder. Eleverna konkurrerar i första hand om plats på kommunala skolor inom skolskjutsområdet och därefter utanför skolskjutsområdet, i avståndsordning.
- 1.4 Elever som ska flytta inom eller till Uppsala kommun
 - 1.4.1 Elever som är folkbokförda i eller ska flytta till Uppsala kommun kan få en skolplats utifrån kommande adress i kommunen om vårdnadshavare kan styrka att eleven kommer att vara folkbokförd på den adressen vid tidpunkten för önskad skolstart.
- 1.5 Bytesperioder och ansökningar under pågående läsår
 - 1.5.1 Ansökan om skolbyte under pågående läsår kan göras vid bestämda perioder under året, med placering vid fyra tillfällen per läsår. Även elever som flyttar in till kommunen placeras inom ramen för någon av bytesperioderna.
 - 1.5.2 Vissa ansökningar handläggs mellan bytesperioderna utifrån urvalsgrunderna om eleven skyndsamt, utifrån skolplikt, måste få en skolplacering innan kommande bytesperiod. Det gäller om
 - en skolpliktig elev i Uppsala kommun saknar skolplacering,
 - eleven går i förskoleklass eller i årskurs 1–5 och på grund av flytt inom kommunen, inte kan ta sig till sin nuvarande skola,
 - eleven utifrån *Rutinen för skyndsamma placeringar mellan bytesperioder* behöver få en ny skolplacering eller om
 - eleven utifrån beslut från grundskoleutskottet behöver få en ny skolplacering med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.
- 1.6 Skolval och ansökningar till nästkommande läsår
 - 1.6.1 Barn som är folkbokförda i Uppsala kommun och som ska börja förskoleklass eller går på en skola där nästa årskurs inte finns, bjuds in till

att ansöka om skolplats till nästkommande läsår i det årliga skolvalet.

1.6.2 Elever som har en skolplacering inför nästkommande läsår, men vill byta skola, samt elever som ska flytta till kommunen till läsårsstart kan också delta i skolvalet. De jämställs med elever som är inbjudna till skolvalet.

1.6.3 Möjlighet att söka om byte av placering till nästkommande läsår ges efter skolvalet, i skolvalets bytesperiod.

1.7 Skolplaceringar sker genom så kallad direktplacering.

1.7.1 De elever som söker och kan få ett skolbyte förlorar sin nuvarande skolplats från det datum som den nya skolplaceringen gäller.

1.8 Placering på Kvarngårdesskolans tvåspråkiga och engelskspråkiga klasser görs efter en ansökan direkt till skolan. Se urvalsgrunderna i bilaga 2.

2 Placeringsordning till förskoleklass och grundskola

2.1 Nedanstående elever placeras löpande utanför ordinarie ansökningsförfarande utifrån särskild handläggning. Det gäller elever som är boende i Uppsala kommun och

- har skyddade personuppgifter,
- har placerats av socialtjänsten eller
- ska gå i förberedelseklass.

2.2 Elever som är folkbokförda i Uppsala kommun placeras på lediga skolplatser utifrån ordinarie ansökningsförfarande. När det finns fler sökande till en skola än det finns lediga skolplatser så placeras elever utifrån följande urvalsgrupper och ordning;

- Elever som har skolan som enda skola nära hemmet
 - Elever som har endast en skola inom 2 km från hemmet i åk F-3 eller inom 4 km i åk 4-9 ges förtur till den skolan, eller
 - Elever som inte har någon skola inom avståndsgränserna ges förtur till den närmaste skolan inom elevens skolskjutsområde
- Elever som har sökt plats på skolan
- Elever som inte har sökt plats på skolan

Om antalet elever inom en urvalsgrupp är fler än antalet platser på skolan, placeras först eleverna med syskonförtur¹, och sedan används relativ närhet² för att avgöra vilka elever inom gruppen som ska placeras på skolan.

2.3 Papperslösa elever placeras genom särskild handläggning efter ovanstående grupper.

2.4 Elever som inte är folkbokförda i Uppsala kommun, och inte kommer att flytta till kommunen, placeras på sökt skola under förutsättning att det finns plats.

¹ Se kap 3. Urvalsgrunder

² Se kap 3. Urvalsgrunder

Hänsyn tas till att det behöver finnas lediga platser för elever som av olika skäl har rätt till skolplacering i Uppsala kommun.

3 Urvalsgrunder för elever folkbokförda i Uppsala kommun

3.1 Syskonförtur

Syskonförtur gäller för elever som ska börja i förskoleklass eller i årskurs 1–3, och har ett syskon som går eller kommer att gå i förskoleklass eller i årskurs 1–3 det läsår som ansökan avser.

3.2 Relativ närhet

Om antalet elever i en urvalsgrupp är fler än antalet platser, används relativ närhet för att bestämma vilken/vilka elever som ska placeras på skolan.

- a. Om två elever har samma relativa närhet till en skola, så är det minsta absoluta avstånd som avgör vem som får platsen.
 - b. Om båda eleverna även skulle ha samma absoluta avstånd, så sker platstilldelningen utifrån lottning.
- 3.2.1 Om en skola har en tillfällig adress görs mätningen av relativ närhet enligt rutinen *Mätning av relativ närhet och skolskjuts vid temporära adresser*.
- 3.2.2 För sökande till årskurs 6 mäts och placeras inte kommunen elever på skolor som inte erbjuder utbildning i årskurs 7, om inte vårdnadshavare själva önskat en sådan skola.

Kriterier för placering i anpassad grundskola

Följande kriterier styr hur skollagen ska tillämpas i Uppsala kommun för vårdnadshavare som ansöker om rätt till placering för sina barn i anpassad grundskola.

4 Rätt till skolplacering i anpassad grundskola

- 4.1 En utredning om tillhörighet till anpassad grundskola görs på begäran av vårdnadshavare eller på begäran av elevens förskola/skola. När utredningen görs sker samråd med vårdnadshavare. Eleven behöver vara folkbokförd i Uppsala kommun.
- 4.2 Om barnet ska tas emot i anpassad grundskola och vårdnadshavarna har lämnat sitt medgivande kan barnet börja i
 - förskoleklass det år barnet fyller 6 år,
 - årskurs 1 i anpassad grundskola i stället för förskoleklass (tidigare skolstart) eller
 - gå kvar i förskola ett år till (uppskjuten skolplikt) för att sedan gå i förskoleklass eller börja årskurs 1 i anpassad grundskola.
- 4.3 En elev som redan har en placering i förskoleklass eller i grundskolan och som ska tas emot i anpassad grundskola kan efter vårdnadshavares medgivande
 - börja i anpassad grundskola, eller
 - gå kvar i sin grupp/klass i den skola som barnet redan är placerad på, som individintegrerad.
- 4.4 Ett barn får tas emot i anpassad grundskola utan sin vårdnadshavares medgivande, om det finns synnerliga skäl med hänsyn till barnets bästa.

5 Ansökan om plats i anpassad grundskola

- 5.1 Sökande kan söka och rangordna en eller flera skolor.
- 5.2 Om barnet har två vårdnadshavare måste båda vårdnadshavare skriva på medgivandet och godkänna ansökan för att den ska bedömas som komplett.
- 5.3 Elever som är folkbokförda i eller ska flytta till Uppsala kommun kan få en skolplats utifrån en kommande adress i kommunen om vårdnadshavare kan styrka att eleven kommer att vara folkbokförd på den adressen vid tidpunkten för önskad skolstart.
- 5.4 Barn som är folkbokförda i Uppsala kommun och som ska tas emot i anpassad grundskola eller som går i en anpassad grundskola där nästa årskurs inte finns, bjuds in till att ansöka om skolplats till nästkommande läsår i det årliga skolvalet.

6 Placeringsordning och urval till anpassad grundskola

- 6.1 Elever placeras på skolor löpande under året, så snart eleven har fått rätt till mottagande i anpassad grundskola.

- 6.2 Elever med flerfunktionshinder har förtur till de skolor som har bäst anpassade lokaler att möta deras behov.
- 6.3 Om det finns fler sökande än det finns lediga skolplatser på en skola görs urval utifrån
 - 6.3.1 ansökningsdatum
 - 6.3.2 lottning
- 6.4 En elev som inte kan få någon av sina sökta skolor eller inte sökt någon skola får plats på en anpassad grundskola så nära hemmet som möjligt.
- 6.5 Elever som inte är folkbokförda i Uppsala kommun får en skolplacering under förutsättning att det finns plats för dem. Hänsyn tas till att det behöver finnas lediga platser för elever som av olika skäl har rätt till skolplacering i Uppsala kommun.

Definitioner och begrepp

Anpassad grundskola (tidigare grundsärskola) är en skolform för barn med skolplikt som inte bedöms kunna uppnå grundskolans kunskapskrav. Elever som söker anpassad grundskola kan få rätt till undervisning enligt den anpassade grundskolans läroplan.

Bytesperiod är de perioder under läsåret som ansökningar om byten under pågående läsår hanteras. Bytesperioderna har bestämda ansökningsdatum och startdatum för nya skolplaceringar. Även de som flyttar in till kommunen kan ansöka om skolplacering inom ramen för någon av bytesperioderna.

Direktplacering betyder att vårdnadshavare inte får ett erbjudande om plats innan skolplaceringen görs. Om ett skolbyte kan beviljas, upphör elevens skolplacering från och med det datum som den nya placeringen beviljas.

Fristående grundskolor/anpassade grundskolor har inte kommunen som huvudman utan har enskilda huvudmän. Huvudman är den som ansvarar för skolan.

Förskoleklass är den skolform där skolplikten börjar fullgöras. I vissa fall kan skolplikt börja fullgöras i grundskolan.

Grundskola är den skolform där skolplikten fortsätter fullgöras efter förskoleklass om barnet inte fullgör sin skolplikt i en annan skolform. Grundskolan börjar med årskurs 1 och slutar med årskurs 9.

Kommunala grundskolor/anpassade grundskolor har kommunen som huvudman och kommunen ansvarar för skolan.

Komplett ansökan innebär att de sökta skolorna kan beaktas vid placering. Har barnet endast en vårdnadshavare är ansökan komplett när den skickats in av den vårdnadshavaren. Har barnet två vårdnadshavare är ansökan komplett när de är överens och den också godkännts av den andra vårdnadshavaren. Skolpliktiga elever som är folkbokförda i Uppsala kommun och saknar skolplacering, placeras även om de saknar en komplett ansökan. Eleven placeras i dessa fall på en kommunal skola utifrån folkbokföringsadressen och enligt kommunens placeringsordning och urvalsgrunder.

Placeringsordning anger i vilken ordning placering sker.

Relativ närhet är skillnaden i farbar väg till den sökta skolan jämfört med avståndet till en alternativ skola i närheten av folkbokföringsadressen. Urval genom relativ närhet görs om en kommunal skola inte har plats för alla som sökt den. För närmare beskrivning, se bilaga 1.

Skolplikt inträder i regel höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år. Skolplikten upphör i regel vid utgången av vårterminen det tionde året. Alla barn som är bosatta i Sverige har skolplikt. Skolplikt gäller inte barn som varaktigt vistas utomlands eller barn vars förhållanden är sådana att det uppenbarligen inte kan begäras att barnet ska gå i skola.

Skolskjutsområde är ett geografiskt område som elever och skolor hör till, och dit skolskjutsen går.

Skolval hålls en gång per år för skolplacering till nästkommande läsår. De som är folkbokförda och behöver en skolplacering till nästkommande läsår bjuds in till att delta.

Skolvalets bytesperiod ger möjlighet att ansöka om skolbyte till nästkommande läsår.

Syskon är barn som är folkbokförda på samma folkbokföringsadress, oavsett vårdnadshavare.

Syskonförtur gäller för elever som går eller ska börja i förskoleklass och i årskurs 1–3. Syskonförtur gäller om eleven har ett syskon som går eller kommer att gå i förskoleklass eller i årskurs 1–3 det läsår som ansökan avser.

Särskild handläggning innebär att skolplaceringen görs manuellt och att barnet får en skolplacering utan hänsynstagande till kommunens urvalsgrunder.

Tidigare skolstart betyder att ett barn får börja fullgöra skolplikten i grundskolan eller anpassade grundskolan höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år om barnet då har gått ut förskoleklassen, eller om barnets vårdnadshavare begär att barnet ska få börja i någon av dessa skolformer utan att först ha gått ut förskoleklassen och barnet bedöms ha förutsättningar för det. Beslut i frågan fattas av rektorn när det gäller grundskolan och av barnets hemkommun när det gäller anpassade grundskolan.

Uppskjuten skolplikt betyder att barnet får börja fullgöra sin skolplikt höstterminen det kalenderår då barnet fyller sju år, om det finns särskilda skäl. Frågan om uppskjuten skolplikt prövas av hemkommunen efter begäran från barnets vårdnadshavare.

Urvalsgrund är principer för urval som används när inte finns plats för alla på en skola.

Urvalsgrupp är en grupp av elever som kan konkurrera om samma skolplats.

Ansvar

Utbildningsnämnden ansvarar för beslut om ändringar av styrdokumentet Kriterier för placering i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola.

Ansvar för att styrdokumentet är aktuellt är den chef i utbildningsförvaltningen som enligt utbildningsnämndens delegationsordning beslutar om placering i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola.

Relaterade dokument

- Kriterier för placering i fritidshem och pedagogisk omsorg
- Kriterier för öppen fritidsverksamhet - fritidsklubb
- Reglemente för skolskjuts och andra elevresor – Förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola

Dokumenthistorik

Datum	Dokumenthändelse
2016-12-19	Antagen (UBN-2016-4864)
2017-10-25 (§ 151)	Reviderad (UBN-2017-4097)
2018-03-21 (§ 28)	Reviderad (UBN-2018-1218)
2018-10-25 (§ 146)	Reviderad (UBN-2018-5922)
2019-06-19 (§ 128)	Reviderad, tillägg av regler för placering i grundsärskolan (UBN-2019-3712)
2020-04-29 (§ 57)	Reviderad (UBN-2020-00757)
2021-06-21 (§ 70)	Reviderad (UBN-2021-02270)
2023-10-19 (§ 114)	Reviderad ” Kriterier för placering i förskoleklass, grundskola och anpassade grundskola” (UBN-2022-01743)
2024-10-24	Reviderad (UBN-2024-05459)

Bilaga 1

Relativ närhet

Om en kommunal skola inte har plats för alla som sökt den, görs ett urval genom relativ närhet. Relativ närhet är skillnaden i farbar väg till den sökta skolan jämfört med en alternativ skola i närheten.

Så här beräknas relativ närhet:

- Avståndet mellan barnets folkbokföringsadress och den sökta skolan mäts.
- Avståndet till den sökta skolan jämförs med avståndet till barnets geografiskt närmaste eller näst närmaste skola (om den närmaste skolan har sökts) för att få fram skillnaden i avstånd = den relativa närheten.
- Därefter jämförs den relativa närheten för alla som sökt samma årskurs i samma skola.
- Om två barn sökt samma skola och bara ett av dem kan få en plats där, är det barnet som har högst relativ närhet till den sökta skolan som har rätt till platsen.
- Om två barn har samma relativa närhet:
 - Är det barnet som har kortast väg till den sökta skolan som har rätt till platsen.
 - I de fall avståndet till sökt skola är detsamma, används lottning.

Bilaga 2

Placering på tvåspråkiga och engelskspråkiga klasser

- Urval för tvåspråkiga klasser görs enligt 9 kap. 12 och 13 §§ skolförordningen, under förutsättning att eleven har engelska som dagligt umgängesspråk i hemmet. Uppstår konkurrens om skolplatser görs följande urval:
 - först utifrån syskonförtur,
 - därefter utifrån anmälningdatum.
- Urval för engelskspråkig undervisning görs enligt 9 kap. 14 och 15 §§ skolförordningen. Uppstår konkurrens om skolplatser görs följande urval:
 - I första hand till barn till utländska gästforskare och experter och
 - i andra hand till barn som tidigare gått i en engelskspråkig skola.

Därefter fördelas platser utifrån:

- syskonförtur,
 - anmälningdatum och
 - situationsanpassad bedömning beroende på barnets/elevens behov.
- Syskonförtur gäller endast sökande till förskoleklass och årskurs 1–3. Syskonförturen gäller om eleven har ett syskon som går eller kommer att gå i förskoleklass eller i årskurs 1–3 det läsår som ansökan avser.

Utbildningsförvaltningen
Utredning

Datum:
2024-09-25

Diarienummer:

Handläggare:
Sophie Boekhout

Version/DokumentID: 1.0

Utredning av hantering av passiva väljare

Bakgrund

Utbildningsnämnden gav vid sammanträde den 12 oktober 2023 förvaltningen i uppdrag att inför skolvalet 2025 utreda vilka anpassningar i kriterierna som kan göras avseende hanteringen av passiva väljare.

Syftet med utredningen är att hitta alternativa lösningar till den nuvarande hanteringen av skolplacering av elever vars vårdnadshavare inte gjort ett aktivt eller komplett val av skola. Orsaken är att Skolväsendets överklagandenämnd (ÖKN) i flera ärenden gjort bedömningen att den nuvarande hanteringen inte stämmer med principen om att elever ska placeras utefter vårdnadshavarens val som första princip.

Nuvarande hantering

Reglering enligt Skollagen (2010:800)

I 10 kap. 30 § skollagen anges att ”En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet inom sin grundskola.

Kommunen får annars frångå elevens vårdnadshavares önskemål endast om

1. den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen, eller
2. det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

Beslut enligt andra stycket 2 gäller omedelbart, om inte annat beslutas.”

Placering i förskoleklass har en liknande reglering i 9 kap. 15 § skollagen.

Nuvarande hantering av passiva väljare

Placering i kommunal förskoleklass och grundskola sker utifrån de av utbildningsnämnden beslutade styrdokumentet Kriterier för skolval och skolplacering i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola (UBN-2022-01743). I kriterierna anges i vilken ordning eleverna placeras (2.1) och vilka antagningsregler som gäller för elever folkbokförda i Uppsala kommun (2.3). Huvudprincipen är att en elev ska

placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå, enligt 9 kap. 15 § (förskoleklass) och 10 kap. 30 § (grundskola) skollagen (2010:800). I de fall det inte är möjligt används först antagningsregeln syskonförtur och därefter relativ närhet för placering av elever som är folkbokförda i Uppsala kommun.

Elever som saknar skolplacering, exempelvis för att eleven inte kan få någon av de sökta skolorna, eller att vårdnadshavare inte har ansökt om någon skola, blir placerad på en kommunal skola utifrån folkbokföringsadressen och kommunens antagningsregler (2.3.3):

”Elever som saknar skolplacering konkurrerar om plats på de skolor kommunen lägger till på samma villkor som de som sökt till dessa skolor. Kommunen lägger i första hand till elevens närmaste kommunala skolor inom skolskjutsområdet och därefter elevens närmaste kommunala skolor utanför skolskjutsområdet.”

I praktiken innebär nuvarande hantering att passiva väljare hanteras på samma sätt som aktiva, och kan alltså få företräde till en skolplats som valts av en aktiv väljare. Vid överklaganden till Skolväsendets överklagandenämnd (ÖKN) har ÖKN bedömt att detta är en felaktig hantering och kommunen har i vissa fall tvingats erbjuda en ny skolplats till den överklagande parten.

Mot bakgrund av detta behöver utbildningsförvaltningen hitta en hantering som stämmer överens med att vårdnadshavarnas val ska vara styrande för skolplacering, men också så att elever vars vårdnadshavare inte genomfört ett aktivt val, inte ska hänvisas enbart till de skolplatser som finns kvar efter att aktiva väljare fått sin placering. Detta då dessa platser kan resultera i en mycket lång skolväg, vilket i sin tur innebär att kommunen inte uppföljt kravet om en skolplacering nära hemmet.

Fördelar

Fördelen med den nuvarande hanteringen är att de så kallade *passiva* väljarna kan placeras på skolor som inte ligger alltför långt ifrån hemmet, och/eller som ligger inom deras skolskjutsområde. Uppsala har tidigare haft en annan hantering, då de passiva väljarna och de som inte fick något av sina val placerades sist, vilket fick konsekvensen att vissa elever kunde placeras på en skola på andra sidan av staden. I vissa fall blev kommunen också ansvarig att ordna skolskjuts till dessa skolor, vilket medförde ökade kostnader för skolskjuts.

En annan fördel är att nuvarande regelverket varit detsamma under ett antal år, vilket innebär att både vårdnadshavare och antagningsenheten har skapat en förståelse, instruktionsvideor på flera språk, rutiner, samt en bank med svar på vanliga frågor som kan uppstå. Detta kan vara en förklaring till att Skolvalet 2024 hade färre överklagningar och synpunkter än något tidigare år.

Nackdelar

Nackdelen är att förvaltningen fått kritik från ÖKN, som inte tolkar den nuvarande hanteringen såsom förenlig med 10 kap. 30 § Skollagen. Av de som överklagat sin skolplacering i skolvalet 2024 har dock ingen så kallad ”passiv väljare” fått platsen i stället för den överklagande eleven.

Hantering i andra kommuner

I många kommuner placeras de elever som inte gjort ett val av skola, eller där föräldrarna är oense om valet, på den närmaste skola som har platser kvar när övriga placerats. Då flera av dessa kommuner antingen är utpräglade stadskommuner eller landsbygdskommuner kan en sådan regel vara möjlig utan att det medför att vissa elever får alldeles för långa avstånd mellan hem och skola. Särskilt om dessa kommuner inte har platsbrist på skolenheterna. Särskiljande för Uppsala kommun är att kommunen innefattar både en större stad, kringliggande förorter, samt vidsträckt landsbygd vilket bidrar till större utmaningar att hitta rättvisa skolplaceringsregler som fungerar i hela kommunen. Antalet grundskolor i Uppsala kommun är också betydligt större än nästan alla andra kommuner.

Närliggande kommuner

I Knivsta kommun reserveras platser för alla barn inom upptagningsområden och de vårdnadshavare som inte gör ett aktivt eller giltigt skolval placeras sist, men är garanterade en plats inom sitt upptagningsområde.

I Sigtuna finns en definition på begreppet närhet, och de som inte gör ett aktivt eller giltigt skolval placeras på en skola nära hemmet. En skola nära hemmet definieras i Sigtuna kommun som 3 km mellan skola och hem för elever i förskoleklassen till årskurs 3, 4 km mellan skola och hem för elever i årskurs 4 till 6, och 5 km mellan skola och hem för elever i årskurs 7 till 9. Om det inte finns någon skola inom angivet avstånd för elever i förskoleklass – årskurs 6, är en skola nära hemmet den närmsta skolan utifrån elevens folkbokföringsadress. För elever i åk 7-9 är en skola nära hemmet i sådana fall den närmsta eller näst närmsta skolan.

I Stockholms stad anges att även barn till vårdnadshavare som inte sökt till någon skola har rätt till en skolplacering nära hemmet. De placeras därför vid en skola med lediga plaster enligt Stockholms stads riktmärken för vad som är nära hemmet. Elev i förskoleklass och årskurs 1–3: inom cirka två kilometers gångavstånd till skolan, elev i årskurs 4–6: inom cirka tre kilometers gångavstånd till skolan, och elev i årskurs 7–9: inom cirka fyra kilometers gångavstånd till skolan.

Andra större kommuner

I Göteborgs stad anger reglerna att alla barn har rätt till en skolplats inom max två kilometer för årskurs F-3, fyra kilometer för årskurs 4–6 och sex kilometer för årskurs 7–9. Om vårdnadshavaren inte ”önskar” en skola, får barnet en skolplacering inom närhetsprincipen ovan. Urvalskriterierna när många söker samma skola är 1. Syskonförtur (upp till F-6), 2. Relativ närhet, 3. Absolut närhet, 4. När två elever har samma relativa och absoluta närhet ska det lottas mellan dessa elever.

I Malmö stad placeras passiva väljare efter aktiva, med några undantag. Skolplatser fördelas genom en algoritm och om det finns fler sökande än tillgängliga platser på en skola fördelas platser i följande ordning (grupp 1-7): 1. Barn som bor i Malmö och som har skyddade personuppgifter, 2. Barn som bor i Malmö och som endast har **en** skola

nära hemmet¹, 3. Barn som bor i Malmö och som har syskonförtur till skolan, 4. Barn som bor i Malmö och som har sökt plats på skolan, 5. Barn som bor i Malmö och som inte har sökt plats på skolan, 6. Önskemål om tidigare skolstart (endast i samband med Söka skola), 7. Elever som inte bor i Malmö stad. Om det inte finns plats på skolan för alla elever i en grupp så görs ett urval inom gruppen. Detta urval görs i huvudsak utifrån principen om relativ närhet.

I Västerås kommun, som är en närliggande kommun avseende befolkningsstorlek, hanteras passiva väljare så att de placeras på de skolor som har platser kvar efter skolvalets slut. På webbplatsen står det: "Om du inte lämnar in något önskemål kommer ditt barn att placeras på den närmaste kommunala skola där det finns plats".

I Örebro kommun uppmanas vårdnadshavare att göra ett val av skola, men elever placeras annars på anvisningsskolor vilka är kända på förhand av vårdnadshavarna. De passiva väljarna placeras alltså i dessa skolor, som räknas som "en kommunal skola nära hemmet."

I Eskilstuna kommun har man fram till detta skolval använt sig av upptagningsområden vid skolplaceringar. Elever som inte gör något annat val placeras då inom sitt upptagningsområde. Eskilstuna kommun ska dock nu gå över till ett annat sätt att hantera skolplaceringarna.

Luleå kommun placerar elever utifrån anvisade skolor inom skolområden. Vårdnadshavarna kan välja att söka annan skola än den anvisade. I de fall vårdnadshavare söker plats vid skolor som inte har plats för alla så används kompletterande urvalsgrunder. Dessa är 1. Skolområde, 2. Syskonförtur, 3. Lottning, 4. Elever från annan kommun, 5. 5-åringar folkbokförda i kommunen som vill börja förskoleklass tidigare.

I Växjö kommun genomförs skolval för de elever som går på skola där nästa årskurs inte finns. Om sökta skolor inte har plats för alla sökande fördelas platserna i ordningen 1. Elev med skyddade personuppgifter, 2. Elev vars syskon går på önskad skolenhet nästa år, 3. Elev med längst relativa närhet, 4. Lottning. Elever som inte deltagit i skolvalet placeras därefter vid en av Växjö kommuns skolenheter nära elevens nuvarande eller kommande folkbokföringsadress i Växjö kommun, som inte redan har fyllt alla platser på skolenheten.

I Linköpings kommun gäller att om inget önskemål om skola görs, eller om vårdnadshavarna inte är överens om önskemålet, får eleven placering på närmaste kommunala skola med ledig plats. Dessa elever placeras i första hand på den på förhand bestämda skolskjutsskolan.

Att införa en definition av närhet

Flera andra undersökta kommuner definierar i sina regler för skolplacering hur närhetsprincipen ska tillämpas i den egna kommunen. I Uppsala finns ännu inte någon sådan definition, men flera alternativa definitioner har diskuterats. Kanske skulle de definierade avstånd som används vid beslut om rätt till skolskjuts eller busskort kunna användas, 2 respektive 4 kilometers avstånd från hemmet, men detta skulle inte gå att

¹ En skola nära hemmet har inte definierats närmare. I Grundskolenämndens riktlinjer för skolplacering förklaras att grundskoleförvaltningens förvaltningsledning beslutar om avstånd för hur långt ifrån hemmet en skola får vara belägen och ändå anses ligga nära hemmet.

använda för de elever som bor på landsbygden. Det finns exempel på kommuner som har en tydligt definierad närhetsprincip. I Sigtuna definieras ”en skola nära hemmet” som:

- 3 km mellan skola och hem för elever i förskoleklassen till årskurs 3
- 4 km mellan skola och hem för elever i årskurs 4 till 6
- 5 km mellan skola och hem för elever i årskurs 7 till 9

I Umeå definieras en skola nära hemmet som alla skolor inom 3 kilometer för elever i förskoleklass till och med årskurs 3, och alla skolor inom 4 kilometer i årskurs 4-9. I Malmö används i stället begreppet elever med endast en skola nära hemmet. Med de menas att de elever som bara har en skola i närheten av hemmet, måste få förtur dit då alla andra skolor ligger långt borta.

Alternativ hantering

Historik

Kommunens antagningsenhet arbetar aktivt varje år med att på olika sätt försöka minska antalet elever som inte gjort ett aktivt val. Antalet som hamnar i denna grupp har minskat, men de som är kvar i gruppen är i många fall i en utsatt position där vårdnadshavarna inte förmår göra det som krävs för att göra ett skolval.

Under de skolval som genomfördes fram till år 2019, fick elever som inte hade gjort något val, eller som inte fått plats på något av sina val, en skolplacering först efter att alla placerats, vilket ledde till att en del elever fick mycket lång skolväg.

År 2019 infördes i stället så kallade kommunens val-skolor. Detta innebär att algoritmen lägger till skolor för de som inte valt någon skola, samt efter de valda skolorna för de som gjort ett eller flera val (så kallade kommunensval-skolor). Först läggs skolor till som ligger inom skolskjutsområdet och därefter resterande skolor som har årskursen i närhetsordning från elevens bostad. Om eleven inte har kunnat få någon av de tre valda skolorna så konkurrerar de alltså på samma villkor som de som valt skolan för att få någon av kommunensval-skolorna.

Eftersom urvalet till en skola med fler sökande än platser görs utifrån relativ närhet så har regelverket syftat till att eleven som inte fått något av sina tre valda skolor ska få en skola så nära sin bostad som möjligt. När regelverket ändrades så att kommunens val-skolor lades till så minskade problemet med att elever fick en skolplacering mycket långt bort från sin bostad. Denna regel har dock varit svår att kommunicera till vårdnadshavare inför valet, och den är inte heller godkänd av ÖKN, som anser att den inte stämmer överens med att vårdnadshavarnas val ska vara styrande i skolplaceringarna.

Eftersom ÖKN:s beslut visar att felaktigheten i hanteringen idag handlar om att de aktiva valen inte alltid kommer först när platser ska fördelas, behöver alltså ett förändrat regelverk göra tydligt att aktiva val kommer före passiva. Att gå tillbaka till det tidigare regelverket om att placera de passiva väljarna sist skulle dock, mot bakgrund av ovanstående historik, leda till att betydligt fler elever får platser långt ifrån hemmet.

Eventuella förslag till ändrade kriterier

Översynen av andra kommuners hantering har visat att det finns andra godkända kriterier som hanterar de passiva väljarna på ett korrekt sätt. Malmö stad har till exempel en hantering som låter elever med endast en skola nära hemmet få förtur i antagningen. Nedan följer ett antal förslag som kan introduceras tillsammans eller var för sig.

Elever med endast en skola nära hemmet får förtur till denna

I Malmö stad används idag ett regelverk där passiva väljare placeras efter de aktiva, förutom skyddade elever, elever med syskonförtur, samt vad gäller de passiva väljare som bara har en enda skola inom rimligt avstånd från hemmet. Detta för att följa lagstiftningen om att en elevs val av skola inte får innebära att en annan elev inte kan få en skola nära hemmet. Fördelen med denna hantering är att den är transparent och relativt enkel att förklara för vårdnadshavare, men också att den prövats och godkänts av ÖKN.

För en kommun som Uppsala med både en större stad och en vidsträckt landsbygd skulle detta till exempel för landsbygdelevorna kunna översättas till att gälla passiva väljare som bara har en enda möjlig skola inom skolskjutsområdet. De flesta elever som aktivt söker skolor skulle inte påverkas nämnvärt av regeländringen. Däremot skulle regeländringen innebära att elever bosatta på landsbygden som inte gör ett aktivt val eller som inte får plats på något av sina aktiva val med största sannolikhet placeras på den skola de har skolskjuts till. Eftersom förvaltningen dessutom har skyldighet att ge elever skolskjuts till den skola de placeras på om de inte får något av sina val eller inte gjort ett val (förutsatt att de uppfyller avståndskraven för skolskjuts), och för att det inte ska bli för kostsamt för kommunen, är det önskvärt att dessa genom regelverket får företräde till de skolskjutsskolor de tillhör.

För att se till att också eleverna i staden och stadsdelarna får rimliga placeringar, även när de inte fått plats på en vald skola, skulle man likt andra kommuner kunna införa ett avstånd som ska räknas som nära hemmet för de olika årskurserna. För de elever som har flera skolor inom exempelvis 2 km i F-klassen, är tanken att det spelar mindre roll vilken skola eleven får och att dessa alla kan räknas som nära hemmet. Men om eleven bara har en enda skola som ligger inom 2 km, är det rimligt att eleven ges förtur till den skolan. Förturen slår endast in om vårdnadshavarna väljer denna skola, alternativt när skolans läggs till av systemet, vilket görs när eleven inte fått något av sina val eller om eleven inte gjort något eget val.

Rimliga avstånd före denna nya förtursregel skulle till exempel kunna vara de avstånd som redan används för skolskjutsen, nämligen 2 km för F-3 och 4 km för åk 4-9. För elever som inte har någon skola alls inom 2 respektive 4 km, skulle i stället enda eller närmsta skolan inom skolskjutsområdet ge samma typ av förtur. Detta för att se till att passiva väljare på landsbygden i första hand placeras på den skola de har skolskjuts till.

Elever som vill byta skola exkluderas från skolvalet

Skolvalsperioden är till framför allt för de elever som måste byta skola då den skolan de går på inte har nästa årskurs. Elever som velat byta grundskola, trots att de skulle kunna gå kvar på sin nuvarande skola, har hittills kunnat göra detta också under skolvalsperioden. Fördelen med det nuvarande förfarandet är att de elever som *vill* byta också lämnar en plats på en skola som då blir tillgänglig för de barn som *måste* byta skola. Nackdelen är att en elev som *vill* byta skola, men som redan har en skola,

kan komma att ta en plats före en elev som *måste* byta skola och faktiskt inte har någon skola att gå till annars, om det är konkurrens om platser och eleven som ville byta skola har bättre relativ närhet.

Ett förslag att man förändrar skolvalet genom att låta de elever som vill byta skola, i stället välja en ny skola under bytesperioden efter Skolvalet, i vilken de som inte blivit nöjda med sina skolplaceringar kan göra ett skolbyte. På detta sätt skulle kommunen kunna säkerställa att fler av de elever som måste byta skola får plats på en skola de vill gå i. Många andra kommuner har idag detta förfarande. Det går också i linje med de förändringar som kommunen tidigare gjort när man gått från att det var möjligt att söka skola i princip när som helst på året, till att ha särskilda perioder då detta är möjligt. En svårighet med en sådan förändring är dock att även val till fristående skolor kan skötas inom skolvalet när också byteselever får ingå. Om detta skulle tas bort krävs därmed en utredning av konsekvenserna för samarbetet med fristående skolor vid skolplaceringar.

Tydligare och mer transparent kommunikation – att ta bort ordet ”skolval”

I många andra kommuner används andra ord än ordet *skolval* när skolplatser ska fördelas. Det är viktigt att en kommun använder sig av en kommunikation som är tydlig, enkel och begriplig så att fler kan förstå vad som ska göras för deras barn ska få en skolplacering. Eftersom Uppsala kommuns *skolval* i praktiken inte är val där alla får den skola de valt, utan snarare fungerar som en placeringsprocess där önskade skolor vägs mot olika avväganden inför en slutlig placering, så kan det vara bättre att kommunicera i termer av att *söka* skola. På Malmö stads hemsida ”Regler för placering i kommunal skola” står till exempel allra först:

”Det går inte att förutse eller garantera att ditt barn kommer att få plats på den kommunala grundskola som du som vårdnadshavare har sökt till. Om du får en plats eller inte beror på hur många som söker till din valda skola och var du bor i förhållande till skolan.”

I sin kommunikation uppmanar de också vårdnadshavare att aktivt söka skola till sina barn och den årliga kampanjen kallas ”Söka skola 2024” i stället för ”skolval 2024”. Att ändra kommunikationen skulle kunna skapa mer korrekta förväntningar på processen hos elever och vårdnadshavare.

Testresultat från simuleringar med föreslagna kriterie-ändringar

Test – införa aktiva före passiva, samt enda skola nära hemmet

Tester har genomförts på de sökta skolorna i skolvalet 2024, avidentifierat men med adresspunkter och skolor. Med dessa val som grund har en jämförelse gjorts av vilka placeringar eleverna får med de gamla kriterierna, jämfört med det nya förslaget. Jämförelsen visar generellt att skillnaderna är relativt små – de alla flesta elever får samma placering med de nya respektive gamla kriterierna. Det tycks dock vara något fler som får något av sina val, det vill säga att antalet placerade på en kommunens valskola (någon av de skolor som systemet automatiskt kompletterar de egna valen med), blir något färre i valet till förskoleklass. En annan skillnad är att passiva väljare får skolplaceringar något längre bort från hemmet, med de nya reglerna. I några fall har elever i simuleringen av förskoleklassvalet fått en skolplacering mer än 2 kilometer från hemmet.

Förtursregler – slutgiltigt förslag till ändrade kriterier

I enlighet med ovanstående föreslås en revidering där aktiva placeras före passiva, men där urvalsgruppen ”elever med endast en skola nära hemmet” läggs till. I kriterierna föreslås därför att skapa en lista med urvalsgrupper, där det tydligt framkommer hur platser fördelas om det finns fler sökande än tillgängliga platser till en skola.

Förslag förtursregler

Prio 1: Barn som bor i Uppsala kommun och har skyddade personuppgifter, är placerade av socialtjänsten, eller ska gå i förberedelseklass.

Prio 2: Barn som bor i Uppsala kommun och har **endast en skola nära hemmet**

Prio 3: Barn som bor i Uppsala kommun och **har sökt plats** på skolan

Prio 4: Barn som bor i Uppsala kommun och inte har sökt plats på skolan

Prio 5: Barn som inte bor i Uppsala kommun.

I anslutning till detta bör förklaras att syskonförtur och relativ närhet används för att bestämma inbördes turordning inom varje prioriteringsgrupp ovan.

Övriga förslag föreslås inte införas till Skolvalet 2025, men kan vara förslag att ta med till framtida revideringar.